

Minilæsser i landbruget

Vælg rigtigt og arbejd sikkert

BFA | Transport
Service – Turisme
Jord til Bord
Branchefælleskabet for Arbejdsmiljø

Foto: Per Jørgensen
Layout: fru nielsens tegnestue
Tryk: Dystan & Rosenberg
1.500 ekspl. november 2025

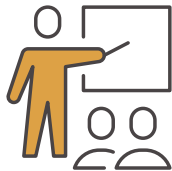

Minilæssere er uundværlige hjælpere i moderne landbrug. De letter daglige opgaver som fodring, staldarbejde og håndtering af materialer. Men for at få det fulde udbytte og sikre både drift og arbejdsmiljø, er det vigtigt at vælge den rette maskine, bruge den korrekt og vedligeholde den regelmæssigt.

Indhold

- 4 Hvad kan forebygge alvorlige ulykker med minilæsser?
- 5 Valg af maskine – vælg med omtanke
- 7 Risikovurdering
- 8 Instruktion og god oplæring sparer ulykker
- 9 Vedligehold – forebyg driftsstop og uheld
- 10 Årligt vedligehold
- 10 Link til øvrigt materiale
- 10 Kontakt og rådgivning
- 11 En stærk sikkerhedskultur

Hvad kan forebygge alvorlige ulykker med minilæsser?

Der skal gives grundig instruktion inden maskinen anvendes.

Planlæg arbejdet så farlige situationer undgås.

Husk at have sele på ved kørsel med minilæsser.

Er der monteret sele i maskinen, er det et lovkrav at den bliver anvendt.

Løft ikke tungere eller højere end maskinen er dimensioneret til.

Det er ikke hydraulikken, der begrænser.

Løfteevnen reduceres med 25-35%, når maskinen knækkes sammen.

Læssearmen på minilæsseren skal altid være sænket så langt ned mod jorden som muligt ved kørsel.

Maskinen skal altid være vedligeholdt og serviceret efter producentens anvisninger.

Har du oplevet, at det var tæt på en ulykke (en nærvæd-ulykke), er det vigtigt, at fortælle det til de andre brugere af maskinen, så de ikke selv skal finde maskinens begrænsninger.

Valg af maskine – vælg med omtanke

Når du anskaffer en minilæsser, er det afgørende at vælge en model, der passer til dine behov og opgaver. Overvej derfor:

- **Kapacitet og løfteevne:** Hvilke opgaver skal minilæsseren bruges til og indgå i? Hvilke materialer og mængder skal maskinen kunne håndtere?
- **Driftsforhold:** Skal maskinen arbejde i staldmiljø, på skrånende terræn eller i snævre passager?
- **Stabilitet og vægtfordeling:** Vælg en maskine med lavt tyngdepunkt og god stabilitet – især ved arbejde på ujævnt underlag.
- **Manøvreduktighed:** Skal maskinen bruges ved trange arbejdsforhold, er det vigtigt at anskaffe sig en kompakt model med god styring.
- **Valg af redskaber:** Vær sikker på at maskinen kan monteres med de nødvendige redskaber og tilbehør.
- **Service og reservedele:** Vælg en producent og forhandler med god serviceordning.
- **Ved køb af brugt maskine:** Der gælder samme krav og anbefalinger ved køb af brugt maskine.

TIP

Involver medarbejdere, der skal bruge maskinen, i valget – de ved, hvad der virker i praksis.

TIP

Brug kun minilæsseren til det, den er beregnet til – aldrig som personløfter, løft af ukontrollerbare byrder eller last, der overstiger maskinens anbefalede maximale belastning.

Risikovurdering

Minilæssere kan være farlige, hvis de ikke anvendes korrekt.

Ved at risikovurdere skaber du grundlaget for en sikker arbejdsdag med minilæsseren.

Brug risikovurderingen aktivt – både som tjekliste og som grundlag for instruktion og oplæring.

Stil derfor altid dig selv følgende spørgsmål, inden og under brug af maskinen (tjekliste):

Generelle sikkerhedsforanstaltninger

- Bruger jeg altid sikkerhedssele og stiger korrekt ind og ud af maskinen?
- Følger jeg virksomhedens faste procedurer for sikker brug af minilæsseren?
- Kender jeg maskinens kapacitet og bruger jeg kun minilæsseren til det, den er beregnet til – og ikke som personløfter eller til løft af ustabile eller for tunge byrder?
- Er der en dansk instruktionsbog tilgængelig for maskinens brugere?

Risiko for væltning eller tab af last

- Har jeg spændt sikkerhedsselen, før jeg starter maskinen?
- Er lasten løftet stabilt og sikkert, så der ikke er risiko for at tabe den?
- Kører jeg med lasten i lav position, og undgår jeg at køre med højt løftet gods?
- Overskrider jeg maskinens maksimale løfteevne?
- Sænker jeg hastigheden ved ujævnt terræn, og når jeg drejer?

Sigtbarhed og blinde vinkler

- Kan jeg se klart ud gennem alle ruder og spejle?
- Har jeg taget højde for blinde vinkler i arbejdsområdet?
- Er der brug for ekstra hjælpemidler (fx kamera eller ekstra spejle) for at forbedre udsynet?

Risiko for klemning mellem maskine og omgivelser

- Er der personer i nærheden af maskinen eller i arbejdsområdet?
- Er jeg opmærksom på omgivelserne, når jeg manøvrerer maskinen?
- Er jeg klar til at stoppe maskinen straks, hvis nogen kommer for tæt på?

Støj og vibrationer

- Er støjniveauet så højt, at jeg skal bruge høreværn?
- Bruger jeg korrekt personligt værnemiddel under arbejdet?
- Er maskinen i god teknisk stand og vedligeholdt, så vibrationer holdes på et acceptabelt niveau?

Fare ved brug af hydraulisk udstyr

- Har jeg sikret, at ingen personer eller kropsdele er i nærheden af det hydrauliske tilbehør under brug?
- Er tilbehøret korrekt monteret og afprøvet, inden jeg går i gang?

Hvem må køre med minilæsseren?

Minilæsser må føres af personer, der er fyldt 16 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligt, hvis arbejdet med maskinen indgår som et nødvendigt led i en kompetencegivende uddannelse.

Hvor færdselsloven gælder, skal føreren tillige have traktorkørekort eller kørekort B.

Instruktion og god oplæring sparer ulykker

Alle, der betjener minilæsseren, skal have grundig oplæring:

- Viden om risici og sikkerhed.
- Gennemgang af maskinens funktioner og betjening.
- Praktisk instruktion i daglig brug, herunder start og stop, lastning og transport.
- Kendskab til daglig kontrol og vedligeholdelsesopgaver.
- Opfølgning og løbende tilsyn – kollegaopmærksomhed.

Instruktionen skal være grundig, dokumenteret og gentages ved – f.eks. ved nyansættelse, ny maskine eller ændrede arbejdsopgaver.

TIP

Brug instruktionsvideoer og hands-on træning – det øger læringen og sikkerheden.

Vedligehold – forebyg driftsstop og uheld

En minilæsser kræver regelmæssig vedligeholdelse for at fungere sikkert og effektivt:

Daglig kontrol

Tjekliste – Minilæsser	Kommentarer	
Før opstart		
Sikkerhedsudstyr – Tjek bøjle, sele og spejle. – Sørg for at nødstop fungerer.		
Dæk og hjul – Tjek for slid, skader eller lavt dæktryk.		
Redskaber og beslag – Kontroller at redskaber er korrekt monteret og låst. – Tjek for slid og revner.		
Lygter og signaler – Test arbejdslys, blinklys og horn.		
Væsker – Motorolie, hydraulikolie, kølervæske, brændstof. – Påfyld efter behov.		
Lækager – Kig under maskinen og omkring slanger og fittings. – Tjek for olie- eller brændstoflækage.		
Under opstart:		
Start maskinen og lyt – Ualmindelige lyde? Vibrerer noget? – Tjek om alle advarselsslamper slukker.		
Hydraulik og styring – Test arme og skovl for smidig bevægelse. – Prøv styringen – reagerer den korrekt?		
Bremser og transmission – Kør en kort strækning og test bremsen. – Tjek gearskift/frem-tilbage-funktion.		
Efter brug:		
Rengør maskinen – Fjern jord, halm og snæs fra førerplads og motorrum.		
Synligt eftersyn – Hold øje med nye skader eller løse dele.		
Påfyldning og parkering – Fyld diesel, hvis nødvendigt. – Parker på plan grund og sænk redskaber.		

Brug listen på din smartphone eller print den til det daglige tjek af minilæsseren.

Årligt vedligehold

- Følg producentens serviceplan.
- Skift olie og filtre i rette tid.
- Undersøg sliddele og bevægelige led.
- Dokumentér service og eventuelle reparationer.

Eftersyn af en maskine skal foretages af en sagkyndig.

En sagkyndig er en person, der har den nødvendige faglige viden og eventuel uddannelse til at kunne udføre det konkrete eftersyn.

Den sagkyndige skal opfylde nedenstående krav:

- Kendskab til maskinens/redskabets konstruktion og funktion
- Den nødvendige uddannelse og oplæring i service og vedligeholdelse af redskabet/maskinen
- De nødvendige brugsanvisninger eller servicemanualer til rådighed
- Det nødvendige værktøj og måleudstyr til rådighed
- Kendskab til sikkerhedskrav og -funktioner for redskabet/maskinen, herunder eventuelt prøvebelastning og journal.

En stærk sikkerhedskultur

En stærk sikkerhedskultur bygger på, at ledere og medarbejdere arbejder sammen og har et fælles engagement i at skabe en sikker arbejdsplads.

Sikkerhedskultur er ikke kun regler, men også de fælles værdier, vaner, opfattelser og handlinger, der har betydning for, hvordan ledere og medarbejdere i praksis forebygger risici og ulykker på en arbejdsplads.

Det handler også om at bevæge sig væk fra at reagere når ulykken er sket, - eller har været tæt på, - og i stedet skabe en kultur, hvor sikkerhed er integreret i alle arbejdsprocesser.

En stærk sikkerhedskultur betyder, at man griber ind, når man ser en medarbejder eller kollega udføre en handling, der kan være farlig.

Det kan være, hvis en der kører uden sele eller kører med hævet skovl under transport, hvilket øger risikoen for at vælte.

Det kan også være, når en minilæsser bruges til at løfte personer, selvom den ikke er beregnet til det, eller hvis lasten skjuler udsynet.

Ved at gribe ind i disse situationer, at minde hinanden om sikker adfærd, brug og foreslå mere sikre arbejdsmetoder, kan I forebygge ulykker.

Det understøtter en kultur, hvor alle tager ansvar for hinandens sikkerhed og det signalerer, at sikkerheden prioriteres i det daglige arbejde – både for den enkelte og for fællesskabet.

BFA Jord til Bord

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4

1790 København V

barjordtilbord@3f.dk

Jordbrugets arbejdsmiljøudvalg

Agro Food Park 13

8200 Aarhus N

barjordtilbord@gls-a.dk

www.bfaportalen.dk